

Javna zahteva ZSSS Agenciji za upravljanje kapitalskih naložb (AUKN), da umikne priporočilo št. 7 z dne 11.11.2011 glede optimizacije stroškov dela v letu 2011 in 2012 in v tem okviru tudi priporočila glede izplačil božičnic, regresov in 13. plač.

AUKN se je sklicujoč na svoje poslanstvo na družbe, ki ji upravlja in so v delni ali večinski lasti države, naslovila priporočilo glede optimizacije stroškov dela in v tem okviru tudi priporočilo glede izplačil božičnic, regresov in 13. plač za leto 2011 in 2012.

AUKN od organov vodenja in nadzora pričakuje, da si bodo prizadevali za optimizacijo stroškov družb med katere pa sodijo tudi stroški dela. Sklicuje se na Priporočila Vlade RS z dne 22.7.2011 v zvezi z omejitvijo plač in osebnih prejemkov zaposlenih v javnih podjetjih in gospodarskih družbah, ki opravljajo javne službe in ki so v neposredni večinski lasti države ali samoupravnih skupnosti ter za njihove odvisne družbe (hčerinske družbe) ter vse nadaljnje odvisne družbe (družbe vnukinje, pravnukinje itd.); vendar pa je bilo priporočilo Vlade RS izdano predvsem zaradi enormnih nagraj poslovođstev družb.

Iz priporočila št. 7 je razvidno, da AUKN od nadzornih svetov družb zahteva, da zaradi svetovne gospodarske krize ohranijo višino mase plač zaposlenih največ na ravni iz leta 2010 poleg tega pa tudi, da se božičnice ne izplačajo v družbah, ki so bile v zadnjih treh letih dokapitalizirane s strani države ali s strani družb v katerih ima država večinski delež, nadalje v družbah, ki poslujejo z negativnim čistim poslovnim izidom ali v družbah, v katerih poslovni rezultati ne dosegajo načrtovanih. Glede izplačil božičnice predlagajo, da naj bo višina izplačila enotna in naj ne presega minimalne plače, ter da se 13. plača v primeru poslovne odločitve izplača v različnih višinah, ki pa naj ne preseže zneska osnovne plače posameznika. Regres za letni dopust za vse te družbe pa naj bi bil izplačan enotno in v višini minimalne plače, ne glede na uspešnost družbe.

V ZSSS smatramo, da je AUKN s svojim priporočilom prekoračila vsa svoja pooblastila, ki ji jih je dal Državni zbor in neodvisno od svojega poslanstva sklicujoč se na Priporočila Vlade in smernice oz. priporočila OECD, krši osnovna načela poslovanja in skuša kot paradržavna inštitucija neposredno vplivati na potek socialnega dialoga znotraj gospodarskih subjektov in dogovore kolektivnih pogodbah. Višine regresov za letni dopust, vsa ostala izplačila v podjetjih vključno s 13. plačo in božičnico so rezultat dogovorov socialnih partnerjev v podjetjih dogovorjenih na začetku poslovnega leta. V kolikor rezultati poslovanja ne

dopuščajo določenih izplačil pa imajo socialni partnerji možnost spremembe dogovorov z namenom ohranitve delovnih mest.

Graditi poslovno uspešnost podjetij na racionalizaciji stroškov dela v smislu prilagoditve stroškov dela prihodku, dobičku ter pričakovanjem delničarjem in družabnikom predvsem glede donosa na kapital in dividendne donosnosti je nezrelo in skregano z osnovno ekonomsko teorijo. Le-ta pravi, da dolgoročno ni mogoče temeljiti stroškovne konkurenčnosti le na zniževanju stroškov dela in varčevati pri plačah delavcev, saj to vsako družbo pripelje do prepada. Plačevanje zaposlenih na eksistenčnem minimumu ne omogoča dovolj visoke produktivnosti in zadovoljstva zaposlenih. Opozarjanje na to, da so naše plače relativno previsoke in tako škodljive za konkurenčnost je vsekakor skregano s konvencionalno ekonomsko teorijo, ki razlaga, da podjetja nagradijo povečano produktivnost z višjimi plačami. Slovensko poudarjanje stroškovne konkurenčnosti in stalno pritiskanje na plače navzdol vodi v še bolj poglobljeno stagnacijo.

Kot je znano delavci na dividendni donos družb ne morejo vplivati, prav tako pa tudi ne na višine nagrad uprav in nadzornikov v podjetjih. Na dividendni donos podjetij pa je vplivala zahteva AUKN na podlagi katere so državna podjetja morala dokapitalizirati NKBM. In koliko je to stalo posamezna podjetja? Samo Pošta Slovenije je vplačala dokapitalizacijski znesek v višini 20,8 mio EUR v letošnjem letu; sedanja tržna vrednost tega vplačila pa znaša le še 9,3 mio EUR. Podobno se je zgodilo z vplačilom GEN energije in Elektra Slovenije. In kdo bo kril te zgrešene dokapitalizacije? V pravni državi bi bil za to odgovoren AUKN, v Sloveniji pa temu ni tako. Zaradi tega bodo podjetja prisiljena slabiti sredstva v računovodskih izkazih, ceno nerazumljive poslovne odločitve pa bodo nosili delavci, kar je razvidno iz priporočila št. 7.

Iz navedenega je razvidno, da delavci ne morejo vplivati na finančne odločitve gospodarskih družb, saj so po mnenju AUKN delavci le strošek. Nerazumljivo je, da vodilni v AUKN ne razlikujejo osnovnih zakonitosti poslovanja realnega sektorja (ne glede na lastništvo) in ga enačijo z javnim sektorjem. To je tudi osnovni vzrok, da vse politične stranke pred volitvami obljublajo, da bodo Agencijo, ki vodi tako politiko do zaposlenih, glede premoženje pa nima odgovornosti, kar je razvidno tudi iz aktualnih dogajanj z lastništvom v SIJU, ukinile.

Izvršni sekretar za ekonomsko področje
Ladi Rožič

